

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Füzes 133. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

egész évre ..... 4 frt
fél évre 3
3 hónapra 1

Egyes szám ára 10 kr.

HALASI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP.

KIADÓHIVATAL:

Füzes 133. sz.

HÍRDETÉSEK DÍJA:

Három sorban hetente 6 kr.

Kis Hirdetésre egy sor 2 kr.

A hirdetés fél sorra fél arányú
hirdetésenként 30 kr.
Kéjnyedő ártanak.

Az utcsinálás.

A vasút megnyitásával elodáztatatlan szükséggé vált a városból az állomásig vivő kocsit olyan karba hozni, hogy az a várható s már eddig is mutatkozott forgalom igényeinek megfeleljen.

A vasuti bizottság szűkebb körű albizottsága a héten ismételve tartott e tárgyban tanácskozáson, melyek azonban igen kevés eredményre vezettek. A bizottság tagjai meglehetősen egy nézetben vannak aszírnt, hogy az utat valamikép meg kell csinálni, de a kivitelt és a költség tekintetében igen távol vannak az egyetértéstől. Az ut megépítésére vonatkozólag kötféle terv forog szóban: egy nagyobb szabású és egy másik, a mely szerényebb igényekkel lép föl.

Az első terv a mellett van, hogy a vasúthoz vivő utat faragott kőzka gránittal kell kikövezeni, a másik megolásgazik az ugynevezett Mac Adam-féle kavicsozással. Mindkét tervnek megvannak a maga előnyei és hátrányai. A faragott kővel való kövezés óriási pénzösszeget vesz igénybe, azonban, mint mondják, egyszer megosinálva, csakoly igazítás mellett évtizedekig elszolgál. A kavicsozás kevesebbe ko-

rul, de jókarban tartása minden évben meglehetősen összeget fölmozsz.

A vasuti albizottságban a két tervre vonatkozólag megogyezés nem jöhetvén létre, a dolog legközelebb a teljes vasuti bizottság elé terjesztetik s ennek véleményével együtt a városi közgyűlés elé jut, hogy ott a város egyeteme határozzon ez öt legközvetlenebbül érdeklő úgy fell.

A dolog minden esetre komoly megfontolást igényel s a közgyűlés tagjait súlyos felelősség éri, ha akár a város forgalmi érdekeit tekinteten kívül hagyják, akár pedig könnyelműen tulajogos terhet rónak az adózó nép nyakára.

Mi részünkről azon véleményben vagyunk s azt hisszük hasonlóan gondolkodik a közönség túlnyomó többsége, hogy a kérdéses utat semmi esetre sem lehet abban az állapotban hagyni, a melyben most van; más részben azonban óvakodni kell a döntő határozat nagyobb szabású kezdeményezéstől is. A gránit-kövezet nem nádas házak köze való s utóvégre bármily áldozatot hozzon is a város ez öt érdekében, ha a faragott kővel való kövezés határozatik el, ennek a forgalom igényei szerinti kivitelt a közönség mégsem bírja meg.

Faragott kővel ugyanis a kövezés az állomástól csak a vasút-utca végéig (addig a hol ez a főutczába ér) terveztetik. Csakhogy nézetünk szerint ennek az egy utczának a kikövezése egyáltalán nem elégíti ki a forgalom igényeit és sokkal ésszerűbbnek tartanók, ha kevésbé drága kiállításban kérszűnöl az a kövezet, de aztán kiterjeszkednek egy néhány más utczára is. Szükséges volna ugyanis mindazon utakat járható állapotba tenni, a melyeken keresztül a mezai termék a vasut felő legnagyobb mennyiségben szállítatik. Tehát az utcsinálás ki volna terjesztendő egy részt a piaczig mert a vasúton elszállítandó áruk vásárlása minden bizonytalanság nélkül csak ott fog történni. Így van ez a szomszéd Kocsakméton és N.-Körösön is, a hol az óriási mennyiségű gyümölcsöt a piacon vásárolja meg a kereskedő s onnét viteli ki aztán a vasúthoz. Ki volna terjesztendő továbbá az utczák arra a vonalra is, a merről az eladó áru csak legnagyobb mennyiségben kerül a piacra; tehát a kanálison keresztül legalább is a szállók kezdődj.

Ekkora területet faragott gránittal kirakni természetesen nem juthat eszébe senkinök; oly óriási összeget igényelne az, mely a mi erőnket meze-

TÁRCSA.

A konyak-gyártásról.

Honoki szőlőink terményeinek értékesítése érdekében többször volt már alkalom említeni, hogy mily fontosasággal bír a terményeknek kellő feldolgozása és elkészítése. A nálunk termelt bor, azon állapotban, a hogy most eladásra kerül, igen kevés értékű. Jobb kezelés mellett mindenesetre növelni lehetne annak értékét, de azért tisztába lehetünk a fölöl, hogy a hogyi borokkal a mi terményünk nehezzen fog valaha versenyezhetni.

A borból azonban bármily készpisszerű termék legyen is az, más országok lakói bizonyos módokon tetemes hasznot tudnak venni s nekünk csak azert más nemzetektől az ilyen fogásokat eltanulni. Némely években nálunk is megtörténik hogy egyik másik ember, főleg a ki a termelt sok bort nem tudja eladni, úgy segít magán, hogy pálinkának főai ki a termékét. Ez azonban nem ópen gazdasági mód a bor értékesítésére, mivel a pálinkának árnylag csakoly értéke van s bizonyára senkinek sem jutna eszébe akár milyen bő termék idején a boroikat a eszélből összevásárolni, hogy azokat eszélből pálinkává fősse ki.

Lehet azonban a borból nem csak pálinkát, hanem más ital is készíteni, és pedig olyant, a mely igen nagy értékűel bír, úgy hogy annak gyártása nyereséges vállalat oly vidékeken, a hol a bor a hogyi termékénél kevésbé finom minőségű.

Ez ital az ugynevezett konyak (cognac), melyet Franciaországban találunk föl, készí-

tése azonban már elterjedt más helyekre is. Magyarországon több helyt van nagyobbüzemű konyak-gyár, így Kocsakméton is mely az ottani mésztelek horárok mellett igen szép virágzásnak örvend.

A konyakot nem csak nagyüzemű lehet gyártani, de készítése kicsiben is nyereséges s így elhajtható volna, hogy az ital készítésével városunk közönsége is megismerkednék. Azért közöljük az alábbi érteleményt egy főrfiunk nem rég ottól tartott felolvasása után.

A konyak előállítására vagy az egyszerű pálinkafőzéstől használtul vagy pedig olyan drágább szerkezettől lejáró készleteket, melyek mindjárt 50—60%, szesmentartalmú folyadékokat szolgáltatnak. Nálunk leginkább egy versenai gyáros (Noukom) készleke van elterjedve, mely azonban a pálinkafőzéstől használtul sokkal költségesebb.

A konyak minőségét különböző körülményektől függ; nevezetesen a szőlő minőségétől, a talajtól; az alkalmazott bor készletétől, minőségétől, őrszemődjétől, de különösen a termék körüli és ászkon tartásától. Ha különböző boroikat leporolunk és a termék minőségét megvizsgáljuk, azt találjuk hogy minél finomabb bort alkalmaztunk, annál illatosabb lesz a belőle készült konyak. Az természetesen annál nagyobb lesz annak értéke. Ha fajburokat, pl. rialing, lakar, formint vagy muskátly-bort párolunk le, akkor a párlatból a fajburok szaga és samája még jobban észrevehető, mint magában a borból. Ugyanezt azonban a rossz tulajdonságú boroikat illatlag is tapasztaljuk, mert ha a bor-

nak valami hibája volt, ha e hiba a borból alig volt is észrevehető, a párlatban igen szembetűnően mutatkozik.

A konyak-gyártás eszélből legjobb a mustot a szőlő csontkájától, bájától és magjától elkülönítve oroztatni, és csak akkor leporolni, ha teljesen kiüszült. Franciaországban e eszél leginkább a „foll blanche” nevű szőlőfajt alkalmazzák. E szőlőfaj igen dúsa termelt ad; egy hektáryra terület agyagtalajról 90 hektoliter, átlag pedig 80 hektoliter bort lehet belőle kapni. A konyak-gyártás azonban csak akkor jótányos ha a bor ára elég alacsony; Franciaországban csakis akkor gyártanak konyakot, ha a bor hektoliterje 3—4 forintnál nem több; amár a jó konyakot hektoliterenként 150—300 frttal áztik.

Ha a konyakot vizsgálva, néhány eszép pamutra eszépgetünk; és párolgás közben lemeztelre megmozgatók, azt tapasztaljuk, hogy elsőb a legfinomabb illatok, párolgának el, amán a borcses és legutólsóra azok az illatok, a melyek borte névre leginkább jellemzők. Ilyen jellemző például némely vörös s vira papula-szag. Kien tulajdonokat a borkörmeg a szepapálinkán is feltaláljuk, habár ezeknél az eszenthéther, a eszélből stb. a szomszéd illatoknak majdnem egyenlő eszékéje.

A borkörmegállás és a konyak készési főkép az eszenthéther szesű kőlétegre megvárosodók; a konyak elcsobban tiszta marad, mert ez utóbbit az eszenthétherből csak szomszéd tartalmak. Az eszenthéther a borkörmegállásban azért nem jó, mert tömpey áll-

magnak a telajhózi viszonyát, a telajt fűgát alaposan megismereteni;

f) erkölcserontó szokásokat kiirtani;
g) a fa- és erdőirtással 38,000 hold sivatag buozáinkat értékesíteni, — a gyümölcs nemesebb fajtait megválasztani, — a szőlő művelés és a legjobb faj megválasztásával birtainknak állandó kelendőséget teremteni, — bétármén esetén értékesíthetősérről gondoskodni;

h) a méhészetet okosabb gondozással jövedelmesebbé tenni;

i) az állattenyésztés gazdaságunk egyik legfontosabb tényezője lévén, arra több gond fordítandó, a száraz takarmányozással, tetélőzökkel a jószágnevelés mellett trágyakészítés módját meghonosítani, s ezen kívül oly állatokat állandósítani meg, melyek hus-, igavonás-, tej- és gyapjútermelés mellett tenyésztésre legalkalmasabbak;

k) az utas idején a munkás két hányá miatt ereket érő természetűen véss el; az egylet kiterjesztendő ügyelmét határunkban használható oly jutányos gépekre, gazdasági eszközökre, melyek kis birtokos által is könnyen megszereshetők; kiválóan pártolás alá veszi azon iparosokat, kik szőlőszőlő gazdasági eszközöket állítanak elő;

l) kisebb ügy, mint nagyobb birtokosok az év különböző részeiben a szomszéd megyék közlegelőit bérik ki s gyakori eset van, hogy a gazdaközönség nagy része az ily rövid ideig tartó legelőtessel egész évi jövedelmétől fosztatik meg; ennek megszüntetése módosítástól, — akár a nyári zöld takarmányozás, akár a szeszkázás és takarmány fellesztés megismeretése és behozatala által, — akár egyesült erővel alkalmas uton közlegelő vétel, szeszkázás által, — társulva csak a gazdasági egylet gondoskodhat legbiztosabban.

"The Graham" életbiztosító társaság Londonban. Ennek az Austria-Magyarországban is gyökeret vert életbiztosító társaságán 1883. évi június 30-án lejárt 34-k halotti érvelő szöve és az 1883. december 14-én megtartott rendező közgyűlésen felvett jelentése magyar fordításban is előtűnik felelők. Kivonatát belőle a következő fűdásokat: A lejárt év eredménye rendkívül kedvező volt. Ez évben 8096 bis-

tosítási ajánlat érkezett a társasághoz. 97.1866,76 frk értékben. Ebből elfogadottot 6584 ajánlat 580.323,60 frk összegben, melyért a megfelelő számú bűrészek kiállítottak. A díjbűréslet a fűszent biztosítókért kiadott Gezegek levonása után 1.236.457,25 frk volt, a melyben 18.708,77 frk első biztosítási év díjai foglaltak. A kamatadamlia egyenlege 3.048.247,50 frk volt és a díjbűréslettel a társaság évi jövedelmét 1.541.288.175 frkra emelte. Az érvolyamában a társaság hozott és állatkészletére elfogadott életbiztosítási bűrészekből eredő követelések 5.941.420,15 frkot tettek ki. A kifizetésre és végén biztosítási szerződésekből származó követelések, melyek lejártak, 3.699.440,80 frankra rugtak. Bűrészek visszafizetésére 605.239,90 frank adótott ki. A biztosítási alap, mely a szerződés kivételű biztosítókra 4.922.457,80 frankra emelkedett. A reálitást az év végén Gezegek az állati év végén 79.868.882,90 frank volt. E számlánál nem vételezett tekintetbe a társaság vezérlőn felvett értékeiket értéktáblákba, mintfog ezek az értékek nem reálitást tettek ki, így nem is tekinthetők szenneli nyereség forrásak. Az értéktáblákban azonban nagy jelentősége van; millárdja a biztosítókot, melyeket a társaság nyújt. Tűköltségek: 2.333.218,05 frank, a brit kormány érvéleiben 420.129,80 frank, az indiai és gyarmati kormány értékeiben, 681.488,05 frank, valamint részvényekben és eladóságokban: 23.564.968,85 frank, valamint és egyéb kötvényekben, 13.809.746,85 frank, házakban, kűsűk a társaság által Bécsben és Budapestben frank 11.787.307,40, jelzálogokban és egyéb értékeiben 13.040.320,90 frank.

TERMÉNYEK ÁRA.

Termények ára Halasban január 20. — Béza — 7 — frt; ruzsa 4 frt 70 kr., árpa 3 frt 80 kr., zab 3 frt 80 kr., kűsű — frt — kr. mind 100 literenként. Kukorica szűk — frt morozott 100 liter 3.30

Kettő jelentés a budapesti gabonafőnöksérről.
Budapest január hó 19-án.

Béza	uj bűrészi	78-81 k/g	9-20 9-70
	uj tiszavideki	78-81 k/g	9-45 9-95
	uj postvidéki	78-81 k/g	9-40 9-90
	uj fehérmegyei	78-81 k/g	9-40 9-90
	uj bűrészi	78-81 k/g	9-20 9-75
	uj északmagyarországi	78-81 k/g	8-90 9-30
Béza	uj	70-72 k/g	7-730
Árpa	uj takarmány	60-63 k/g	6-40 6-65
	uj égetett-váló	63-64 k/g	7-30 7-90
	uj sűrdűdel	64-66 k/g	8-40 9-50
Zab	uj	37-40 k/g	6-10 6-50
Tengeri búza	uj	76 k/g	6-8-10
	uj máramé	73 k/g	5-90 6-
Kűsű	uj	—	— k/g 6-15 6-50
Répe	uj kűsű	—	— k/g — — —
	uj bűrészi	—	— k/g — — —

Írányzat	Határvidék	idő	óra
Béza	lanyska	tavasza ózra	6-40 9-48
		jul. aug.-ra 1883	
Tengeri		máj. jun.-ra 1883	8-05 8-08
Zab		tavasza ózra	6-40 6-45
		tavasza ózra	
Répe	kűsű	aug. szept.-re	18 1/2 18 1/2
	bűrészi	jul. aug.-ra	

Közbizalmi díjazásokról jan. 10. — Magyarországi vő, nobis értéke kilogramma — kr. — halál nekés 61-62 1/2 kr., kűsű 60-61 kr. Szűrészi nekés — kr., kűsű 58-59 kr. Oláhországi 68-61 kr. szűrészi 60-61 — kr. — Előszűrészi; pártoknál 45 kilógramm s szűrészi 4 1/2-ös levonás.

Vasúti menetrend.

Halasról indul

Budapestre:

Személyvonat	—	délután	11 óra 50 perc.
Vagyóvonat	—	éjjel	12 óra 20 perc.

Szabadkára:

Személyvonat	—	délután	2 óra 37 perc.
Vagyóvonat	—	éjjel	3 óra 18 perc.

Halasra érkezik

Budapestről:

Személyvonat	—	délután	2 óra 50 perc.
Vagyóvonat	—	éjjel	3 óra

Szabadkáról:

Személyvonat	—	délután	11 óra 43 perc.
Vagyóvonat	—	éjjel	12 óra

Korda Imre,

felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

H I R D E T É S E K.

M e g h í v á s

1874 tkv. sz. 1883.

Árverési hirdetés.

A kunhalasi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Czinkóczi István és Czinkóczi Imre halasi végrehajtóknak, Tarhós Varga Mihály halasi lakos végrehajtást szónvedő ellen 244 frt 70 kr. tőke s járulékal erejéig indított végrehajtási ügyében a k. k. halasi 794. számú telekkönyvben A + 848. 8100 b 12869 b, 5246 b hr. sz. a. ház szőlő föld 960 frtra becsült fekvőségek a bírói végrehajtási árverés elrendeltetik s erre határnapul az 1883. év február hó 14. napjának d. e. 9 órája ezen bíróság helyiségében kűsűzetik, a következő feltételek alatt:

1. A kikiáltási ár a fent kitett becsár, melyen alól is a birtok ol fog adatni és pedig mindenik fekvőség külön-külön.

2. Árverőzni akaró tartozik az ingatlan becsárának 10%-át bánatpénzzel készpénzben vagy óvadékképes papirokban, kikűdött kesébe letenni, a kűsűzetlen vételártól 6% kamat fizetendő.

Az árverés egyéb feltételei ezen telekkönyvi hatóságnál, ugy Halas város t. előjáróságánál megtekinthetők.

Kelt Halason 1882. évi október hó 27-én.

Tórok Elek
kir. albiró.

halasi takarékpénztár

1883-ik évi február hó 22-ik napján d. e. 9 órakor a városház nagytermében tartandó

X-ik évi rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentésének felolvasása.
2. A felügyelő bizottság jelentésének felolvasása.
3. A szárszámadás és nyereségelosztási javaslat beérteztetése, s a fölmondvény megadása.
4. Az igazgatóság hat tagjának újból választása.
5. A felügyelő bizottság öt tagjának újból választása.
6. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes megválasztása.

Jegyzés. Az alapszabályok 62-ik §-ának értelmében a szavazatukkal élni kívánó részvényeseknek részvényeiket a közgyűlés előtt 4 nappal a pénztárnál le kell tenniük.

Minden részvényes meghatalmazott által is képviselhető magát, kinek azonban szintén részvényesnek kell lenni. — Kivételnek a kiskorúak, kik gyámjuk, — nők, kik férjük — s társulatok, melyek főnökük által képviselhetik magukat.

Kelt Halason, 1883-ik évi január hó 14-én

az igazgatóság nevében
Vári Szabó István
elnök.